

הזנת פרות יבשות

עופר קרול, אגף לבעלי חיים, ש.ה.מ.

בהמלצה להרבות בשימוש במזון גס עד 70%–80% מהמנה, כפי שמקובל ביעוץ שרותי ההדרכה באנגליה.

הפרה המתייבשת אשר קיבלה בסוף התחלובה מנה עתירת מזון גס, והתייבשה במצב גופני תקין, זאת הפרה האידיאלית. במלים אחרות, זו המטרה אשר אותה עלינו להציב לפנינו אם אנו מדברים על הזנה נכונה. במצב זה, באותם 50–60 ימי יובש שנותרו יהיה עלינו לשמור על הפרה לבד ישתנה משקלה, גם אם יהיה צורך בתוספת מה ממש לפני ההמלטה.

נבחן את המלצות המינון לפרה יבשה, אשר משקלה 600 ק"ג, לפי מועצת המחקר האמריקנית מ-1978:

931	חלבון כללי, גרם
12.61	אנרגיה נטו לחלב, מגק"ל
20.97	אנרגיה מטבולית, מגק"ל
37	סידן, גרם
26	זרחן, גרם
אם בהזנה חופשית ניתן לפרה יבשה מנה עתירת מזון גס, יש לצפות לאכילה ממוצעת של כ-10 ק"ג חומר יבש ביום. אם נבחן את הצרכים התזונתיים לפי החומר היבש במרכיבי המנה נראה, שמנה המורכבת על טהרת המזון הגס, למשל שחת שיבולת, עונה על כל הצרכים, לפי ההרכב דלהלן (NRC-1978):	
9.20	חלבון כללי, גרם
1.31	אנרגיה נטו לחלב, מגק"ל
2.27	אנרגיה מטבולית, מגק"ל
0.26	סידן, %
0.24	זרחן, %

מזון זה מספק את כל צורכי הפרה, פרט למחסור מזערי בסידן שעשוי להיווצר, וקיימות דעות שאפילו יש לעודד מחסור זה.

באופן מעשי, וזאת עקב המחסור במזון גס במשקים וגם מסיבות "מסורתיות", נראה שיש להרכיב מנות המכילות עד 7 ק"ג חומר יבש ממזון גס דגני כמו שחת שיבולת, תחמיצי חיטה ותיירס או ירק רודס, ולהשלים להן לפי הצורך

"תקופת התחלובה מתחילה עם ייבוש הפרה", זו הדעה אשר רוכשת לעצמה יותר ויותר מהלכים בקרב חוקרים ובוקרים.

התנהגות הפרות אחרי ההמלטה, רגישותן להפרעות מטבוליות, כמו גילויים שונים של קטוויס, המתבטאים בעיקר בהפסקת אכילה, עצירות שיליה וכתוצאה מכך תקלות בהתעברות, קדחות חלב והנוק הכלכלי הנלווה אליהן, כל התופעות הללו תלויות באופן הכנת הפרה להמלטה.

מתי מתחילה תקופת "ההכנה"? האם בזמן היובש או זמן רב לפני כן?

לפנים, נהוגה היתה שיטת הזנה בהקצבת מזון. אז הגיעו הפרות בדרך כלל לתקופת היובש, במידה והירבו בתנובה, במצב גופני ירוד. זה חייב הכנה אינטנסיבית אשר הביאה פרות אלו להמלטה כשהן שמנות, וגרם לירידה מהירה במשקלן אחרי ההמלטה. תופעות כמו אלו שהוכרו לעיל התקבלו על ידי הבוקרים בהבנה כגזרה, שהיא חלק מייצור רב של חלב. כיום נהוגה הזנה חופשית, אך עקב מגבלות ממשק אין די קבוצות הזנה בעדר. כך קורה שפרות רבות, בעיקר נמוכות ובינוניות התנובה אך גם חלק ממרובות התנובה, מגיעות ליובש כאשר הן כבר מוכנות גופנית להמלטה. בחלקן, וזה בעיקר אצל אלו המניבות פחות, הן מגיעות אף שמנות מדי. ממשק כזה מחייב צימצום דראסטי של ההזנה ביובש. אחרת הנוק ניכר ביותר. לפעמים, כאשר הפרה הגיעה ליובש והיא כבר בתהליך מטבולי של השמנה, קורה ששינוי, אפילו ניכר, בממשק ההזנה ביובש כבר לא עוזר למנוע המשך תהליך זה, והנוק כבר בלתי נמנע.

ההכנה, אם אפשר להשתמש במושג זה, מתחילה במקרים רבים כאשר מזינים בהזנה חופשית כבר כ-100 ימים לפני היובש. לכן אנו מוצאים בארצות שונות המלצות מינון המזון לפרות אלו השונות שינוי ניכר לעומת ההמלצות לפרות אחרי ההמלטה באותם עדרים. השוני מתבטא בכמות האנרגיה, החלבון ובעיקר

שור שבת בע"מ תנ-חזר, אזור התעשייה טרבון 052-61566 GESHURI

"מחצב-און"

תרכיזי מינרלים
להזנת בעלי-חיים.

חשוב למנהלי מחסני הספקה.

ב-3 תרכובות של מחצבי און
תוכלו לספק את כל המינרלים +
סידן וזרחן לכל התערובות.

מחצבי-און - מספק כל מנת המינרלים
בחבילה אחת

מחצבי-און - מכיל זרחן, סידן, מלח ביי
שול, מחצבי קורט מיוצבים
באיכות מעולה.
לעופות והדגים בתוספת
גופרת הנתרן.

תרכיזי מחצבי-און, הנם בהתאם להמלצות
מינהל ההדברה, או בהתאם לדרישת הלי-
קוח.

מחנה פרטים ווספים והזמנות
וא לפנות:
מחנה שבת
אזור התעשייה תר חזר
טרבון 052-61566

מ
ס
ר
2

מנה מרוכות מזערית בכמות מירבית של 3 ק"ג
חומר יבש ליום. מזון מרוכז זה די שיהיו בו סובי
חיטה בלבד או שילוב של סובי חיטה וקליפות
הדר. בתנאים אלה המחזור היחיד אשר אולי
עשוי להיווצר הוא מעט בסידן, ודבר זה ניתן
לתיקון בקלות.

כאמור לעיל, יש וריאציות שונות מפי אנשי
הזנה שונים, אך בעיקרם אלה דברים מקובלים
על דעת הרוב. פחות ברורה ההמלצה או
התשובה לשאלה - האם יש צורך להעלות את
רמת ההזנה ב-2-3 השבועות האחרונים של
תקופת היובש ממש, לקראת ההמלטה. במידה
והמצב הגופני של הפרות תקין, הרי שיש צורך
בהגברת ההזנה, אלא שקיימת נטיה לחשוב
שהמעבר מרמת אכילה נמוכה לפני ההמלטה
לרמה מוגברת מיד לאחריה, עשוי להיות חריף
מדי. זאת, יחד עם שינוי בהרכב חומרי הגלם
במנה, עשויים לגרום למשבר מסויים לפרות
אשר כבר נמצאות באכף. לכן יש חוקרים
המציעים, בעיקר עקב תחושה ופחות לאור
ניסויים, להוסיף לפרות אשר ביובש אכלו מנה
על טהרת המזון הגס, 2-4 ק"ג תערובת ליום
לקראת ההמלטה. מכאן, שבתנאים השוררים
בארץ, אם לאורך כל תקופת היובש ניתן מזון גס
מועט, נראה אולי הגיוני להישאר בכמות שניתנה
קודם, אך לשנות את הרכב המזון המרוכז לזה
שמקבלות הפרות גבוהות התנובה, כ-3 שבועות
לפני ההמלטה. האלטרנטיבה היא, כפי שנוהגים
במספר משקים, להאביס 3-4 ק"ג חומר יבש
בליל מנה שלמה, בנוסף למנה הגסה שנהוגה כל
תקופת היובש. נוהגים אלה יעלו במעט את
כמות האנרגיה ויצמצמו את חששות המשבר.

רפתן!

אם יש לך ברור כלשהו בקשר לרישום
הנתונים לתוכנית החדשה - אנא
התקשר טלפוניית לישראל רחנפלד
03-484166 או ליאיר זליגר במשרד
המ.ב.